

Arbeidstilsynet

VÅR DATO
06.11.2015
DERES DATO

VÅR REFERANSE
2015/46822 322212/2015
DERES REFERANSE

1

VÅR SAKSBEHANDLER
Heidi Beate Elfving tlf 45839587

Fellesforbundet avd. 9
Postboks 309
4803 ARENDAL

Att. Thor Åge Christiansen

VEILEDNING

Arbeidstilsynet Østfold og Akershus (ATOA) besvarer denne henvendelsen i egenskap av å ha ansvar for den særskilte nasjonale oppgaven for byggesaksbehandling i Arbeidstilsynet.

Vi gjør oppmerksom på at ATOA med vår uttalelse verken godkjenner lokalene, eller kan bekrefte eller avkrefte at alle krav til det fysiske arbeidsmiljøet er ivaretatt. Vår besvarelse er generell, og virksomheten må selv ta stilling til om kravene er oppfylt. I de tilfeller der det foreligger konkrete konflikter og/eller mistanke om brudd på regelverket, kan dette meldes inn til Arbeidstilsynet i egen region som tips eller tilsvarende. Tips kan meldes på våre nettsider, www.arbeidstilsynet.no.

Når det gjelder spørsmål vedrørende kravet til pauseavvikling faller dette utenfor det området Region Østfold og Akershus har en særskilt nasjonal oppgave i forhold til, men vi kan likevel generelt informere om at arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstaker har minst en pause pr. dag dersom den daglige arbeidstiden overstiger fem og en halv time. Pausene skal til sammen være minst en halv time hvis den daglige arbeidstid er minst åtte timer, jf. arbeidsmiljøloven § 10-9 første ledd.

For at det skal være tale om en pause i lovens forstand, må den i tilstrekkelig grad ivareta arbeidstakernes behov for å hvile og spise. Dersom arbeidstakerne ikke fritt kan forlate arbeidsplassen i pausen eller der det ikke finnes tilfredsstillende pauserom, skal pausen regnes som en del av arbeidstiden

Arbeidsmiljølovgivningen stiller krav til det fysiske arbeidsmiljøet, jf. arbeidsmiljøloven § 4-4 første ledd. Krav til personalrom følger av arbeidsplassforskriften kapittel 3.

Kravet til spiserom presiseres i arbeidsplassforskriften § 3-5 hvor det stilles krav til at virksomheten normalt skal ha spiserom eller tilgang til tilfredsstillende lokaler *utenom* virksomheten. Videre stilles det krav til at spiserommet skal være så stort at det gir tilfredsstillende plass til det største antall arbeidstakere som skal spise samtidig, og det stilles også krav til innredningen av rommet. Rommet skal være hensiktsmessig innredet, og om nødvendig slik at arbeidstakerne kan tilberede mat der.

Videre presiseres det i kommentardelen til forskriften at spiserommet skal gi mulighet for pause og avkobling, og bør derfor ligge skjermet for kunder mv., samt ivareta den enkeltes behov for integritet. Dette betyr for eksempel at kombinasjon av møterom og spiserom normalt ikke er hensiktsmessig. Hvorvidt kombinasjon med andre rom kan anses hensiktsmessig vil være basert på en konkret vurdering i det enkelte tilfellet. I de tilfeller der det foreligger kombinasjonsbruk/fler-funksjon må likevel *formålet* med spiserom oppfylle sin hensikt, og *vesentlige* forstyrrelser må derfor unngås.

Det følger videre av kommentardelen at gulvarealet bør være minst 1,2 m² pr. spiseplass, samt minimum 6 m² totalt.

Dagslys og utsyn skal også som hovedregel ivaretas, jf. arbeidsplassforskriften § 2-10. At kravet oppfylles er særlig viktig i de tilfeller der de øvrige lokalene ikke oppfyller kravene, eksempel butikkløkal i kjøpesentre.

POSTADRESSE
Postboks 4720 Sluppen
7468 TRONDHEIM
Norge

E-POST
post@arbeidstilsynet.no
INTERNETT
www.arbeidstilsynet.no

TELEFON
81 54 82 22
TELEFAKS
73 19 97 01

ORGANISASJONSNR
974771632

99780200100

1581621 - 2 - 2

I de tilfeller der virksomheten benytter seg av spiserom utenfor virksomhetens lokaler, eksempel ekstern kantine, bør det være eget *pauserom* i virksomheten. Kravet til størrelse, innredning, avskjerming mv. er gjeldende også her.

Det opplyses ikke om hvor stort areal rommet har, men av innlevert bildemateriell *kan* det se ut til at arealkravet for to arbeidstakere er oppfylt. Gjeldende dagslys og utsyn *kan* kravet vurderes som oppfylt ved indirekte lys og utsyn via vindu i kontordel.

Når det så gjelder kravet til at spiserommet skal gi mulighet for avkobling og derfor bør ligge skjernet, er det slik vi oppfatter det av redegjørelse og bildedokumentasjon større utfordringer. Spiserommet fungerer, slik vi oppfatter det, som en gjennomgang til kontor, varemottak og garderobe. Slik vi vurderer løsningen vil den neppe gi gode avkoblingsmuligheter hvis man stadig blir avbrutt og forstyrret. Men noe gjennomgangstrafikk o.l. må man tåle. Det sies derimot ikke noe om andre eventuelle tilgjengelige pauserom, og det forutsettes derfor at nevnte rom er eneste alternativ. Med bakgrunn i dette bør virksomheten som minimum vurdere hvorvidt øvrig bruk av rommet er å anse som en ulempe slik at kravet til «skjerming» ikke er tilfredsstillende.

Vi ber om at vårt referansenummer 2015/46822 oppgis ved eventuelle senere henvendelser i saken.

Med hilsen
Arbeidstilsynet Østfold og Akershus

Tommy Pedersen
Tilsynsleder
(sign.)

Heidi Beate Elfving
Inspektør
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Arbeidstilsynet og har derfor ingen signatur.

Kopi: Ann Jorunn Arbeidstilsynet Sør-Norge
Hatledal